

Юбилеи

Доц. д-р Боян Чемишев на 80 години

Боян Владиславов Чемишев е роден на 8 юли 1936 г. Завършва Втора мъжка гимназия в София с отличен успех (6.00) и следва в София специалност „Химия“ във Физико-математическия факултет на СУ „Кл. Охридски“ (1954–1959 г.). Работи като технолог в Химически заводи в Костинброд (1959–1961 г.). През периода 1961–

1982 г. е последователно асистент, старши асистент и главен асистент в катедра „Медицинска химия“ в Медицинска академия в София. Хабилитира се като доцент в катедра „Химия и биохимия“ във Висшия педагогически институт в Стара Загора, по-късно Тракийски университет (1982–2008 г.), а след пенсионирането през 2002 г. е хоноруван преподавател в Нов български университет (2002–2007 г.).

Учебната дейност на доц. д-р Б. Чемишев се състои от лекции и упражнения по медицинска химия, екологична химия, органичен синтез и свойства на съединения с потенциална биологична активност, химия на околната среда и др. Неговите научни интереси са върху синтез на хетероциклени биологичноактивни бещества. Той е автор и съавтор на 52 научни статии, 9 авторски свидетелства за изобретения и няколко учебници и учебни помагала с две и повече издания, сред които: Е. Головински, Б. Чемишев, „Химична азбука на здравето“, „Народна просвета“, София, 1967, 192 с.; Д. Бакалов, Б. Чемишев, „Ръководство за практически упражнения по химия“, „Медицина и физкултура“, София, 1972, 200 с.; Д. Бакалов, Б. Чемишев, М. Китова, „Ръководство за практически упражнения по химия“, „Медицина и физкултура“, София, 1976, 212 с.; Л. Дамянова, Ал. Алексиев, Б. Чемишев, М. Щерева, Е. Балтова, „Ръководство за практически упражнения по химия за студенти по медицина и стоматология“, I изд., „Наука и изкуство“, София, 1981, 257 с. (II изд., 1984, 264 с.); А. Алексиев, Л. Дамянова, Б. Чемишев, „Ръководство за упражнения по химия за студенти по медицина и стоматология“, София, „Наука и изкуство“, София, 1984, 270 с.; А. Алексиев, Л. Дамянова,

Б. Чемишев, М. Станчева-Стойнова, Е. Балтова, „Ръководство за упражнения по химия“, „Наука и изкуство“, София, 1989, 270 с. Публикува и научно-популярни книги и статии в пресата. Бил е лектор в националната лекторска група.

Доц. д-р Боян Чемишев има административна, организационна и обществена дейност в Медицинския факултет и ВМИ в Стара Загора: ръководител на катедра „Химия и биохимия“ (1983–2000 г.), временно изпълняващ длъжността „Ръководител“ на катедрите „Биология и генетика“, „Физика и биофизика“ и „Фармакология“, зам.-декан (1996–1999 г.), зам.-ректор (1994–1996 г.), член на Академическия съвет и на Комисията по учебната работа и др. Получава отличия на Министерството на народното здраве, Висшия медицински институт, Тракийския университет и др.

Доц. д-р Боян Чемишев е активен член на Клуба на неостаряващите химици. Познат е като личност с чувство за хумор и широки интереси, спортист (скиор, планинар, гребец, подводен плувец, уиндсърфист, кануист-каякар), запален пътешественик, посетил над 50 екзотични страни.

Сърдечни поздравления, драги доц. д-р Чемишев, много здраве, бодрост и щастие!

Д. Л. Цалев

Проф. дн Елисавета Иванова на 70 години

Елисавета Христова Иванова е родена на 3 юли 1946 г. През 1965 г. завършва гимназията с преподаване на немски език в София. Висше образование по химия получава в Химическия факултет на Софийски университет „Св. Кл. Охридски“ (1965–1970 г.). През 1970 година е назначена като химик в Института по обща и неорганична химия (ИОНХ) на БАН, където работи в продължение на 44 години.

През 1991 година е избрана за доцент, а през 2002 г. – за професор. Защищава дисертация за общообразова-

телната и научна степен „доктор“ на тема „Екстракция на 3d елементи с 1-фенил-3-метил-4-бензоилпиразолон-5 и негови производни с оглед пламъковото им атомноабсорбционно определяне в екстракта“ (1980 г.) и дисертация за научната степен „доктор на науките“: „Методи за пробоподготовка с цел повишаване на чувствителността и ефективността на атомноабсорбционната спектроскопия при анализа на вещества с висока чистота, проби от околната среда и биологични материали“ (1999 г.).

Провежда фундаментални и приложни изследвания върху отлъчването и концентрирането на елементи (статично, в колона и в поток) и съчетаването им с методи за количествено определяне на елементите – атомноабсорбционна спектроскопия в пламък и графитна пещ, маспектроскопия с индуктивно свързана плазма и рентгенофлуоресцентна спектроскопия с пълно вътрешно отражение. Разработила е голям брой оригинални аналитични процедури за определяне на следи от елементи в трудни за анализ проби, например, селен и злато с висока чистота, нефтопродукти, почви, седименти, оптични кристали, биологични материали и питейни води. Резултати от тези изследвания са внедрени в редица български промишлени предприятия като Чугунолеярния комбинат в Ихтиман, МК „Кремиковци“, ТМК „Г. Дамянов“ в Средногорие, КЦМ „Д. Благоев“ в Пловдив и др.

Публикува над 100 научни статии в реномирани международни и български списания, както и глава в Енциклопедията по аналитични науки на издателство „Елзевир“ и три глави в сборника „Основи на химическия анализ“ (съставител Р. Борисова). Трудовете ѝ имат широк отзвук в научната литература с над 1000 независими цитирания.

Специализира в Института по спектроскопия и приложна спектроскопия в Дортмунд, Германия (1983 г.) и Центъра за микроанализ и анализ на следи от елементи на Университета в Антверпен, Белгия (1996–1998 г.). Под нейно ръководство са защитили шестима докторанти (един от които в Университета в Антверпен).

Активен участник е в Центъра за върхови постижения по многофункционални материали и нови процеси с екологична насоченост „MISSION“, Центъра за трансфер на технологии с екологична насоченост „TRANSMISSION“ и Националния център за върхови постижения по съвременни материали „UNION“.

Носител е на почетния знак на Българска академия на науките. Член е на Научния съвет на Института по обща и неорганична химия от 1991 година и заместник директор на ИОНХ в периода 2004–2011 г. Членува в Общото събрание и на Управителния съвет на БАН (2008–2012 г.). Член е и на експертната комисия по химически науки при Висшата атестационна комисия (2008–2011 г.).

И. Хавезов

Доц. д-р Борислав Великов на 70 години

Борислав Любенов Великов е роден на 29 октомври 1946 г. в София. Завършва специалност „Неорганична и аналитична химия“ в Химическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ (ХФ-СУ) със степен „Магистър“ (1970 г.). През периода 1970–1973 г. е химик в катедра „Аналитична химия“ в ХФ-СУ. През

1973 г. постъпва като редовен аспирант по аналитична химия в Карловия университет в Прага при J. Doležal (1973–1976 г.), където защитава докторска дисертация по аналитична химия (електрохимични методи за анализ) през 1976 година.

От 1977 година д-р Борислав Великов работи в Минно-геоложкия университет „Св. Иван Рилски“ като асистент (1977–1980); главен асистент (1977–1988 г.) и доцент по хидрохимия (от 1988 г.). Участва в над 30 национални и 6 международни проекта в областта на околната среда и водите. Съавтор е на повече от 60 научни публикации, 2 книги и 3 учебни пособия, сред които Б. Л. Великов, „Хидрохимия на подземните води“, изд. „МНП-ВМГИ“, 1986, София, 230 с.; М. И. Панайотова, М. Д. Парлапански, Б. Л. Великов „Ръководство за упражнения по физикохимия и колоидна химия“, изд. „МГУ Св. Иван Рилски“, София, 2002, ISBN 954-9748-46-4 и др. Има научни публикации в „Journal of Electroanalytical Chemistry“, „Journal of Electroanalytical Chemistry & Interfacial Electrochemistry“, „Studies in Environmental Science“, „Vom Wasser“, „Comptes rendus de l'Academie bulgare des Sciences“ и др. Доц. д-р Борислав Великов има значителна административна, обществена и политическа дейност: бил е народен представител в 39-то, 40-то и 43-то Народно събрание; председател на 39-то Народно събрание (2005 г.); член на Съвета на настоятелите на БАН; основател и председател на Съвета на директорите на „Аквахим“ АД. Той е дарител на БАН; участвал е в социално подпомагане на община Монтана, на Съюза на химиците в България и ред други благотворителни инициативи. През 2016 г. е удостоен със званието „Почетен член на Съюза на химиците в България“. През 2016 г. доц. д-р Борислав Великов получи „Отличителен знак на Председателя на БАН“ за своята научна, учебна и обществена дейност и по повод на своя щастлив 70-годишен юбилей.

Вж. още: „Доц. д-р Борислав Любенов Великов“ (с. 79–81), в: „Алманах на аналитичната химия в Бълга-

рия“ (Almanac of Analytical Chemistry in Bulgaria), съставители А. Александров и Р. Борисова, отговорен редактор Г. Найденов, редакционна колегия Г. Найденов, П. Бончев, Д. Цалев, А. Александров и Р. Борисова, „Европрес“, Пловдив, 2006, 161 с. (на бълг. език, с. 79–81 и на англ. език, pp. 79–81), ISBN 978-954-9357-10-3; „Associate Professor Dr. Borislav Velikov“, in: Almanac of Analytical Chemistry in Bulgaria, A. Alexandrov, R. Borisova (Compilers), G. Naydenov (Managing Editor), G. Naydenov, P. Bontchev, D. Tsalev, A. Alexandrov, R. Borisova (Editors), Europress, Plovdiv, 2006, p. 161 (in Bulgarian, pp. 79–81 and in English, pp. 79–81), ISBN 978-954-9357-10-3.

„Доц. д-р Борислав Великов“ (с. 44–45), в: Д. Л. Цалев, „Ах! – Любимата катедра, Книга-албум за Катедрата по аналитична химия“, Д. Л. Цалев (съставител), М. А. Натов (редактор), 2016, Клуб на неостаряващите химици, София, Първо издание 2016, Второ, допълнено и коригирано електронно издание 2017, 176 с.; https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/content/download/171455/1204511/version/1/file/КАН+book_Part1of2_2nd+e-edn_2017.pdf; https://www.uni-sofia.bg/index.php/bul/content/download/171456/1204515/version/1/file/КАН+book_Part2of2_2nd+e-edn2017.pdf

Най-сърдечни поздравления, драги доц. д-р Великов, много здраве, щастие и нови успехи!

Д. Л. Цалев

Поздравление към юбилея на проф. дн Соня Арпаджян

Соня Харутюн Арпаджян-Ганева е родена на 31 октомври 1946 г. в Пловдив. Завършва висшето си образование като магистър на Софийския университет (СУ) „Св. Климент Охридски“ по специалността „химик-неорганик“ през 1969 година. Същата година постъпва като химик в катедра „Аналитична химия“ на Химическия факултет (ХФ) на СУ. През 1970 г. започва редовна аспирантура в Мерзебург, Германия при известния аналитик проф. д-р Клаус Дьорфел. През 1973 година получава научната степен „доктор по химия“ от Химикотехнологичния институт „Карл Шорлемер“ в Мерзебург. Дисертационният ѝ труд е в областта на атомноемисионната спектроскопия: Sonja Harutyun Arpadjan, „Methodische Untersuchungen zu den analytischen Einsatzmöglichkeiten des

kaskadenstabilisierten Bogens“, TH für Chemie, Merseburg, DDR, 1973, 110 S.

От 1973 година е асистент по аналитична химия в катедрата по аналитична химия на Химическия факултет на СУ „Св. Кл. Охридски. По-късно е старши асистент (1977 г.), главен асистент (1981 г.), доцент (1987–2008 г.), доктор на науките (2006 г.) и професор (2008 г.) до пенсионирането ѝ през 2016 г. Нейният дисертационен труд за доктор на химическите науки е: С. Х. Арпаджян-Ганева, „Възможности за нови подходи при атомно спектрометрично определяне на следи от елементи“, ХФ-СУ, София, 2006, 107 с. Специализира в МГУ „М. В. Ломоносов“ в Москва (септ.-дек. 1981 г.), Университета в Улм-Германия при проф. д-р Вилям Криван (май-юли 1985 г.), Академия на науките в Бурса-Турция (апр.-юни 2007 г.). Има обширна учебна дейност: упражнения по аналитична химия, „Инструментални методи в аналитичната химия“, „Методи за разделяне и концентриране“ (1973–2004 г.), лекции по аналитичната химия (1987–2015 г.), лекции и упражнения по „Методи за определяне на микрокомпоненти в неорганични и биологични проби“, лекции и упражнения по „Атомноабсорбционен анализ“ към магистърска програма „Съвременни спектрални и хроматографски методи за анализ“, лекции и упражнения по „Аналитичен контрол на токсични елементи в проби от околната среда“ към магистърска програма „Екохимия“ (от 2008 г.) и др. Участва в многобройни курсове за следдипломна квалификация по „Атомноабсорбционен анализ“ и „Новости в атомноабсорбционния анализ“ и др. (над 300 участници), вкл. индивидуални обучения на специализанти от аналитични лаборатории в страната. Била е научен ръководител и съръководител на над 60 дипломанти и 8 докторанти. Рецензирала е ръкописи за десетки международни списания.

Съавтор е на книги и глави от книги: С. Ганева, „Статистическа обработка на данни от анализа“, в: Б. Желязкова и съавтори, „Сборник с решени задачи по инструментални методи за анализ“, Унив. изд. „Св. Кл. Охридски“, София, 2007, гл. V. ISBN-10: 954-07-2330-2, ISBN-13: 978-954-07-2330-3; в: Колектив от катедра „Аналитична химия“, „Нови упражнения по количествен анализ“, ръководство за студенти (2015 г., под печат).

Научните интереси на проф. дн Соня Арпаджян-Ганева са в областите: аналитична химия, определяне на анализ на следи от елементи, атомен спектрален анализ, аналитичен контрол на токсични елементи в храни, напитки и проби от околната среда (билки, вина, мед, ядки и др.), специационен анализ. Тя е била ръководител и участник в 6 национални проекта; има активно научно сътрудничество с катедри от Факултета по химия и фармация (ФХФ) и институти на БАН; международно сътрудничество с Германия, Република Македония и Турция. Има над 150 публикации, вкл. 5 авторски свидетелства за изобретения, предимно

в реномирани международни списания: „Analyst“, „Analytical Chemistry“, „Analytica Chimica Acta“, „Fresenius' Journal of Analytical Chemistry“, „Journal of Analytical Atomic Spectrometry“, „International Journal of Environmental Analytical Chemistry“, „Journal of Agricultural and Food Chemistry“, „Microchemical Journal“, „Microchimica Acta“, „Spectrochimica Acta Part B-Atomic Spectroscopy“, „Talanta“ и др. Член е на научния колектив получил „Наградата за наука Питагор'2010“ за научно звено „Лаборатория аналитична атомна спектроскопия“ към катедра „Аналитична химия“, ФХФ-СУ (вж. „Химия и индустрия“, 82 (2011) 22). През 2016 година проф. дн Соня Арпаджян-Ганева е удостоена с „Почетния знак на Софийския университет“ със синя лента.

Сърдечни поздравления, уважаема професор Арпаджян-Ганева, много здраве, щастие и нови творчески успехи!

Д. Л. Цалев

Инж. Пантелей Щерев Пандев на 80 години

Пантелей Щерев Пандев е роден на 16 април 1936 г. в София в бедно семейство на дамска шивачка и майстор обушар. Средното си образование завършва в Шеста софийска мъжка гимназия „Людмил Стоянов“ през 1954 година с отличен успех.

През 1954 г. е приет за студент в Химико-технологичния институт (ХТИ) в София по

специалността „Химична технология на дървесината“ (ХТД) и завършва пълния курс на следването през 1960 г. във втория редовен випуск с много добър успех.

Същата година постъпва на работа по централно разпределение в Държавно индустриално предприятие (ДИП) „Горхим“ с. Рилски манастир, Кюстендилски окръг, като старши инженер и скоро е преназначен за главен инженер и работи като такъв до 1963 г. По негово време се проектират производството на оцетна киселина от киселия воден дестилат, получен при суха дестилация на букова дървесина, и производство на активен въглен от ретортен въглен, получен при суха дестилация на букова дървесина. Разширява се складовото стопанство за метанол, суровина за производство на формалин. Работата му в предприятието е важна житейска и професионална школа в израстването и оформянето му като специалист в областта на ХТД.

През 1963 г. по собствено желание се премества в гр. Разлог, Благоевградски окръг в инвеститорска дирекция на новостроящия се на основание на Разпореждане на МС № 1593 от 22.08.1961 г. завод за хидролиза и фуражни дрожди (ЗХФД) като е назначен за старши инженер. Същата година е на тримесечна специализация в Ленинградския хидролизен завод „С. М. Киров“, СССР, като отговорник на група от 20 специализанти – специалисти и работници от Разлог. В същия период специализира с колеги за 15 дни в дрожевия завод на целулозно-хартинения комбинат „Виктор Кингисеп“ гр. Талин, Естонска ССР.

След завръщането си от специализацията участва най-активно по завършване на строителството и монтажа на завода като началник на хидролизния цех, за което е награден с медал за трудово отличие на тържественото му откриване на 7.09.1964 г.

В завода последователно работи като ръководител на група, началник на проектно-конструкторски отдел, началник на производствено-технически отдел (ПТО), заместник директор по производствено-техническите въпроси (главен инженер) 1973 г. След реструктурирането на ЗХФД „Проф. д-р Владимир Поптомов“ в правоприемника му АД „Перун“ през 1990 г., поради окончателното спиране на хидролизно-дрожевото производство (ХДП) с Разпореждане на МС № 193 от 26.12.1989 г. за съществуващи екологични проблеми, последователно е заместник директор (главен инженер), главен технолог и началник ПТО до пенсионирането си в края на 1999 г.

През 1970 г. завършва курс за следдипломна квалификация „Нови насоки в организацията и планирането на целулозно-хартинената промишленост“ във ВХТИ в София. Слуша курсове „Общи проблеми на теорията на управлението“ (1975 г.) и „Управление на научно-техническия прогрес“ (1982 г.) в Центъра за усъвършенстване на ръководни кадри при Академията за обществени науки и социално управление в гр. Пловдив.

В годините на работа в завода, под ръководството на първия директор доц. д-р инж. Атанас Татарски, инж. П. Щерев израства като специалист в областта на ХДП. Самият той помага на много колеги да повишават квалификацията си.

През 1973 г. участва в международна научно-техническа конференция в Закопане (Полша) на тема „Антикорозионни защити в химическата промишленост“.

Инж. П. Щерев е съавтор на пет изобретения: „Метод за облагорождане на неутрализат от дървесни хидролизати“ (1982 г.), „Метод за перколационна хидролиза на дървесина“ (1985 г.), „Инсталация за изгаряне на хидролизен лигнин като основно гориво в парогенератор с факелно изгаряне“ (1985 г.), „Метод за отделяне на фурфурол от хидролизат“ (1986 г.) и „Метод на перколационна хидролиза на дървесина“ (1988 г.). Има участие и в редица рационализации.

Инж. П. Щерев е бил научен ръководител, консултант и рецензент на дипломни работи и проекти на студенти в катедра „Химия и технология на дървесината“ при Висшия химикотехнологичен институт (ВХТИ) в София и катедра „Технология на биопрепарати, витамини и дрожди“ при Висшия институт по хранително-вкусова промишленост (ВИХВП) в Пловдив. В последния институт чете лекции на студенти по „Технология на дрождевото производство“ през 1973 г. и участва в държавни изпитни комисии като поканен член.

Инж. П. Щерев участва активно в дейността на научно-техническите съюзи (НТС). От 1960 до 1963 г. е председател на научно-техническото дружество (НТД) по химическа промишленост в ДИП „Горхим“ с. Рилски манастир и секретар на сборното НТД по химическа промишленост в Рилското корито – ДИП „Горхим“ и ДКМЗ „Н. Вапцаров“ гр. Кочериново. В периода 1963–1974 г. е секретар на НТД по химическа промишленост в завода и на ОР на НТС по химическа промишленост в Благоевградски окръг. От 1974 г. е председател на ОР на НТС по химическа промишленост в Благоевградски окръг. От 1974 г до днес е заместник председател на Градския съвет на научно-техническите съюзи в Разлог.

Има съюзни награди – грамота и сребърна значка от ЦС на НТС гр. София за активна съюзна дейност

по случай II-я конгрес на НТС по химическа промишленост. Получава златната значка на ЦС на НТС през 1974 г. за активна съюзна дейност.

Участва много активно в работата на обществения форум за устойчиво развитие на община Разлог. През 2001 г. инж. Щерев разработва 63 предложения за „Стратегия за устойчиво развитие на община Разлог“ и ги представя на форума.

Инж. Щерев се включва много активно като секретар в работата на Обществения съвет за водите при общинския съвет гр. Разлог (2001 г.). Участва в изготвянето на предпроектни проучвания за най-ефективно и екологоустойчиво използване на водите на р. Места и нейните притоци на българска територия. През 2006 г. е един от организаторите на научно-техническа конференция в гр. Разлог на тема „Концепция на Република България за използване на водите на р. Места“.

Областта на творческите му интереси е широка: биотехнологии, нанотехнологии, бионанотехнологии, химическа промишленост, химична технология на дървесината, целулозно-хартиена промишленост, възобновяеми енергийни източници, използване на топлилите минерални води и студените чисти речни води в Разложката котловина.

Честит юбилей, инженер Щерев!

Редколегия